

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

вул. Князів Острозьких, 8, корпус 30, м. Київ, 01010, тел.: (044) 280-40-95, 254-23-31

E-mail: info@nssmc.gov.ua, сайт: www.nssmc.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37956207

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Міністерство фінансів України

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – Комісія) на лист від 19.04.2024 № 11210-08-10/12855 (вх. № 11542 від 22.04.2024 р.) повідомляє.

За загальним правилом, правові норми поділяються на загальні та спеціальні. Загальна норма врегульовує суспільні відносини в цілому, спеціальна — встановлює певні особливості порівняно із загальною, тобто врегульовує вужче коло суспільних відносин.

При розбіжності між загальним і спеціальним нормативно-правовим актом перевага надається спеціальному, якщо він не скасований виданим пізніше загальним актом (відповідно до Листа Міністерства юстиції України від 26.12.2008 N 758-0-2-08-19 Щодо практики застосування норм права у випадку колізії).

Відповідно до пункту 14.1.267 статті 14 Податкового кодексу України позика - грошові кошти, що надаються резидентами, які є фінансовими установами, або нерезидентами, крім нерезидентів, які мають офшорний статус, позичальнику на визначений строк із зобов'язанням їх повернення та сплатою процентів за користування сумою позики.

Відповідно до статей 1046 та 1048 Цивільного кодексу України (далі — ЦКУ) за договором позики одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальникові) грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошових коштів (суму позики) або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості.

Позикодавець має право на одержання від позичальника процентів від суми позики, якщо інше не встановлено договором або законом. Розмір і порядок одержання процентів встановлюються договором. Якщо договором не встановлений розмір процентів, їх розмір визначається на рівні облікової ставки Національного банку України.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 4FD4BFDE9E1BAF3A040000002D93000030DC0100

Підписувач Шляхов Ярослав Миколайович

Дійсний з 11.05.2023 11:06:00 по 11.05.2025 11:06:00

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

№ 09/04/9278 від 23.04.2024

Частиною першою статті 1054 ЦКУ встановлено, що за кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Слід зазначити, що ЦКУ розмежовує поняття позики та кредиту і присвячує їм окремі параграфи. Незважаючи на те, що до відносин за кредитним договором застосовуються положення параграфа 1 глави 71 ЦКУ, яким врегульовано відносини надання позики, суть кредитного договору має кардинальні відмінності.

Так, суть кредитного договору полягає у наданні послуги фінансовою установою її клієнтам, натомість укладення договору позики не потребує наявності спеціального суб'єкта надання, а також обов'язковості оплати відповідної послуги у вигляді процентів, що залишається на розсуд сторін.

Загальні засади функціонування ринку фінансових послуг, діяльності надавачів фінансових та/або супровідних послуг, державного регулювання та нагляду за такою діяльністю, а також захисту прав клієнтів, встановлені Законом України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» (далі – Закон 1953).

Відповідно до абзацу першого частини першої статті 13 Закону 1953 надавати фінансові послуги мають право фінансові установи та інші особи, які отримали відповідну ліцензію (ліцензії), крім випадків, передбачених частинами третьою - п'ятою цієї статті та спеціальними законами.

Пунктами 33, 64, 65 частини першої статті 1 Закону 1953 визначено:

надавач фінансових послуг - фінансова установа, а у випадках, прямо визначених спеціальними законами, - інша юридична особа або філія іноземної юридичної особи, яка має право надавати фінансові послуги відповідно до цього Закону та спеціальних законів.

фінансова послуга - операція або декілька операцій, пов'язаних однією правовою метою, з фінансовими засобами, що здійснюються в інтересах інших осіб, ніж надавач такої фінансової послуги, а також послуги, прямо визначені спеціальними законами як фінансові послуги.

фінансова установа - юридична особа, метою створення якої є здійснення діяльності з надання фінансових послуг, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг на підставі відповідної ліцензії, виданої Регулятором. Не є фінансовими установами надавачі супровідних послуг, які одночасно не надають також фінансові послуги, а також інші особи, які отримали ліцензію на здійснення діяльності з надання фінансових послуг без набуття статусу фінансової установи.

Відповідно до частини першої та другої статті 4 Закону 1953 видами фінансових послуг є:

- 1) страхування;
- 2) надання коштів та банківських металів у кредит;
- 3) залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню;
- 4) фінансовий лізинг;
- 5) факторинг;
- 6) надання гарантій;
- 7) торгівля валютними цінностями;

8) фінансові платіжні послуги;

9) фінансові послуги, що надаються в межах професійної діяльності на ринках капіталу, передбаченої частиною другою статті 41 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» (далі — Закон 3480), у тому числі професійної діяльності - діяльності з управління активами інституційних інвесторів.

Види фінансових послуг та їх ознаки встановлюються виключно Законом 1953, **спеціальними законами** та не можуть встановлюватися, змінюватися, доповнюватися іншими законами. Надання фінансових послуг, не включених до зазначеного переліку, забороняється.

Частиною другою статті 66 Закону 3480 встановлено, що діяльність з управління активами інституційних інвесторів **регулюється спеціальним законодавством**, зокрема, Законом України «Про інститути спільного інвестування» (далі – Закон 5080).

Закон 5080 спрямований на забезпечення залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів інвесторів і визначає правові та організаційні основи створення, діяльності, припинення суб'єктів спільного інвестування, особливості управління активами зазначених суб'єктів, встановлює вимоги до складу, структури та зберігання таких активів, особливості емісії, обігу, обліку та викупу цінних паперів інститутів спільного інвестування, а також порядок розкриття інформації про їх діяльність.

Відповідно до пункту 13 частини першої статті 1 Закону 5080 кошти спільного інвестування - кошти, внесені засновниками корпоративного фонду, кошти та у випадках, передбачених цим Законом, інші активи, залучені від учасників ІСІ, доходи від здійснення операцій з активами ІСІ, доходи, нараховані за активами ІСІ, та інші доходи від діяльності ІСІ (відсотки за позиками, орендні (лізингові) платежі, роялті тощо). Кошти, внесені засновниками корпоративного фонду, вважаються коштами спільного інвестування після внесення такого фонду до Єдиного державного реєстру ІСІ;

Відповідно до частини четвертої статті 48 Закону 5080 до складу активів венчурного фонду можуть входити боргові зобов'язання. Такі зобов'язання можуть бути оформлені векселями, заставними, договорами відступлення прав вимоги, позики та в інший спосіб, не заборонений законодавством.

Позики за рахунок коштів венчурного фонду можуть надаватися тільки юридичним особам, за умови що не менш як 10 відсотків статутного капіталу відповідної юридичної особи належить такому венчурному фонду.

Частиною першою статті 8 Закону 5080 визначено, що корпоративний фонд - юридична особа, яка утворюється у формі акціонерного товариства і провадить виключно діяльність із спільного інвестування.

Відповідно до частини першої статті 14 Закону 5080 управління активами корпоративного фонду на підставі відповідного договору здійснює компанія з управління активами (далі - КУА).

Частиною першою, шостою статті 63 Закону 5080 визначено, що КУА - господарське товариство, створене відповідно до законодавства у формі акціонерного товариства або товариства з обмеженою відповідальністю, яке провадить професійну діяльність з управління активами інституційних інвесторів на підставі ліцензії, що видається Комісією. КУА здійснює управління активами ІСІ.

У відносинах з третіми особами КУА корпоративного фонду повинна діяти від імені та в інтересах такого фонду на підставі договору про управління активами. У відносинах з третіми особами КУА пайового фонду повинна діяти від власного імені, в інтересах учасників такого фонду та за його рахунок або в разі недостатності коштів фонду - за власний рахунок.

Пунктом 5 частини другої статті 64 Закону 5080 встановлено, що КУА під час провадження діяльності з управління активами ІСІ не має права надавати позику за рахунок активів ІСІ. Обмеження діяльності КУА, передбачене цим пунктом не поширюється на діяльність КУА венчурного фонду.

Враховуючи вищевказане, КУА при провадженні професійної діяльності як фінансова установа має право надавати позики за рахунок активів венчурних ІСІ третій особі, а саме юридичній особі, 10 відсотків статутного капіталу якої належить такому венчурному фонду, що прямо передбачено спеціальним Законом 5080.

Дана відповідь стосується виключно суб'єкта звернення та не є офіційним роз'ясненням Комісії.

Т.в.о. Голови Комісії

Ярослав ШЛЯХОВ